

Dosarul nr. 2ra-104/22

2-11015642-01-2ra-26012022

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central, Judecător – M. Bușuleac

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul, Judecători – G. Vavrin, I. Dănăilă, T. Berdilă

Î N C H E I E R E

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, Judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Finanțelor al RM,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Relații Funciare
și Cadastru către Mocanu Feodora, intervenienți accesorii Centrul pentru drepturile
omului și Ministerul Finanțelor al RM, privind exproprierea terenului agricol cu
achitarea despăgubirii,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 02 decembrie 2021, prin care a fost
menținută hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central, din 12 ianuarie 2021,

c o n s t a t ă :

La 29 noiembrie 2011, Agenția Relații Funciare și Cadastru, a depus cerere de
chemare în judecată către Mocanu Feodora, privind exproprierea în folosul statului a
terenului agricol cu suprafața de 0,xxxxx, nr. cadastral xxxxx, deținut cu drept de
proprietate de Mocanu Feodora, cu achitarea din contul bugetului de stat a despăgubirii
în sumă de 47 350, 77 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a invocat că, în conformitate cu Legea
nr. 176-XVI din 10 iunie 2008, privind declararea utilității publice a lucrărilor de
interes național, terenul agricol cu numărul cadastral xxxxx, cu suprafața totală de
0,xxxxx, amplasat în xxxxx, proprietate a Feodorei Mocanu, face parte din terenurile
suspuse exproprierii pentru cauză de utilitate publică de interes național, pentru
construcția Portului Internațional Liber Giurgiulești.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 186 din 09 martie 2009, cu privire la unele măsuri
privind asigurarea activității Portului Internațional Liber Giurgiulești, Agenția Relații
Funciare și Cadastru, a fost împuternicită să asigure prin intermediul întreprinderilor
subordonate realizarea prevederilor Legii nr. 176, precum și asigurarea controlului
comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor expropriațiilor la propuneri de expropriere,
creată prin Hotărârea sus menționată.

Astfel, în baza art. 9 din Legea nr. 488-XVI din 08 iulie 1999 și conform Hotărârii
Guvernului nr. 186 din 09 martie 2009, Agenția Relații Funciare și Cadastru prin
scrisoarea nr. 36-01-08/1640 din 18 august 2010, i-a prezentat Feodorei Mocanu, oferta

de expropriere a terenului agricol, cu despăgubirea în sumă de 47 350, 77 lei, determinată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) din Legea nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, compensarea pierderilor cauzate de înstrăinarea forțată a terenurilor are loc conform prețului de piață al acestora, dar nu mai puțin decât prețul normativ calculat conform tarifelor prevăzute la poziția a II-a din anexă.

La 28 septembrie 2010, Mocanu Feodora a depus o întâmpinare la oferta de expropriere, înregistrată la Agenția Relații Funciare și Cadastru cu nr. M-321.

Respectiv, în temeiul art. 11 al Legii nr. 448 din 08 iulie 1999 și în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 186 din 09 martie 2009, Mocanu Feodora a fost invitată la ședința pentru soluționarea întâmpinării, pentru 27 octombrie 2010.

În cadrul ședinței de soluționare a întâmpinării, Mocanu Feodora a solicitat schimbarea terenului expropriat cu un teren echivalent amplasat în municipiul Chișinău. Părțile au ajuns la un acord comun că, pentru a lua decizia în fond asupra subiectului este necesară o examinare suplimentară și consultarea cu Guvernul privind posibilitatea oferirii unui alt teren agricol.

În baza art. 9 din Legea nr. 488 din 08 iulie 1999, în urma consultărilor cu organele administrației publice, Comisia nu a acceptat întâmpinarea Feodorei Mocanu și prin oferta repetată din 06 iunie 2011, i-a propus acesteia în schimb unul din terenurile echivalente amplasate în satul Sadova, r-ul Călărași, satul Sculeni r-ul Ungheni, satul Plopi, r-ul Cantemir, satul Cairaclia, r-ul Taraclia.

Prin întâmpinarea din 15 iulie 2011, Mocanu Feodora a invocat dezacordul total cu oferta repetată.

Astfel, prin procesul-verbal al Comisiei nr. 5 din 26 iulie 2011 s-a constatat că, nu s-a ajuns la un acord comun cu Mocanu Feodora și actele urmează să fie expediate către Agenția Relații Funciare și Cadastru, pentru soluționarea exproprierii prin intermediul instanței de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, din 06 iunie 2012, în proces, au fost atrași Ministerul Finanțelor al RM, Ministerul Economiei al RM și Centrul pentru drepturile omului, în calitate de intervenienți accesorii.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central din 12 ianuarie 2021, s-a admis acțiunea înaintată de Agenția Relații Funciare și Cadastru.

S-a expropriat pentru cauză de utilitate publică de interes național, în folosul statului, terenul agricol cu suprafața de 0,xxxxx, nr. cadastral xxxxx, proprietate a Feodorei Mocanu, cu încasarea din bugetul de stat în beneficiul Feodorei Mocanu, a sumei de 273 735 lei.

S-a încasat din bugetul de stat, în folosul Feodorei Mocanu, suma de 1550 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

La 26 ianuarie 2021, Agenția Relații Funciare și Cadastru, a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul central, din 12 ianuarie 2021, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea încasării în beneficiul Feodorei Mocanu a sumei de 273 735 lei și emiterea unei noi hotărâri prin care, cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Relații Funciare și Cadastru să fie admisă integral, conform cerințelor înaintate.

La 12 februarie 2021, Ministerului Finanțelor al RM a depus apel împotriva hotărârii Judecătorei Cahul, sediul central, din 12 ianuarie 2021, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea încasării în beneficiul Feodorei Mocanu a sumei de 273 735 lei.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 02 decembrie 2021, s-au respins apelurile declarate de Agenția Relații Funciare și Cadastru și Ministerul Finanțelor al RM, cu menținerea hotărârii Judecătorei Cahul, sediul central, din 12 ianuarie 2021.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a supus criticii raportul de evaluare efectuat de SRL "Veacon-Plus", ca fiind unul neveridic și că suma de 47 350, 77 lei, oferită intimatei Mocanu Feodora pentru terenul cu numărul cadastral 9420102.012, situat în extravilanul satului Giurgiulești, r-ul Cahul, nu este una rezonabilă.

Astfel, prin prisma prevederilor art. 46 din Constituția RM și în coroborare cu art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în acest sens făcând referire la o cauză similară, finalizată prin încheierea de inadmisibilitate a Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2020, curtea de apel a constatat că prima instanță corect a ajuns la concluzia că intimatei urmează să-i fie achitată o despăgubire în mărime de 273 735 lei, reieșind din prețul de 4 500 lei, pentru un ar de pământ.

Cu referire la argumentele apelantei - Agenția Relații Funciare și Cadstru, că în urma neexpropriării terenului agricol în litigiu, statul riscă să nu-și onoreze obligațiunile asumate prin Acordul de investiții „Cu privire la Portul Internațional Liber Giurgiulești”, încheiat dintre Guvernul Republicii Moldova și investitorii străini, Curtea de Apel Cahul a remarcat că obligațiunile asumate de către stat, nu urmează a fi realizate în detrimentul drepturilor și intereselor legitime ale intimatei.

Cu referire la argumentele apelantului - Ministerul Finanțelor al RM, privind necesitatea dispunerii de către instanța de fond a efectuării unei expertize pentru stabilirea valorii terenului litigios, Curtea de Apel Cahul a menționat că, deși instanța de fond a dispus efectuarea expertizei judiciare pentru stabilirea prețului real al terenului în litigiu, aceasta nu a fost efectuată din cauza neachitării de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, a serviciilor de efectuare a expertizei.

Respectiv, pentru a nu tergiversa examinarea cauzei și a nu admite încălcarea drepturilor și obligațiilor părților implicate în proces, în raport cu cele invocate supra, instanța a constatat irelevanța numirii în mod repetat a unei expertize.

La 24 ianuarie 2022, Ministerul Finanțelor al RM a declarat recurs, solicitând casarea parțială a deciziei Curții de Apel Cahul din 02 decembrie 2021 și a hotărârii Judecătorei Cahul, sediul central, din 12 ianuarie 2021 în partea încasării în beneficiul Feodorei Mocanu a sumei de 273 735 lei.

În motivarea cererii de recurs, Ministerul Finanțelor al RM a invocat că, la examinarea cauzei civile, instanțele inferioare, nu au ținut cont de prevederile art. 15 din Legea expropriării pentru cauză de utilitate publică nr. 488 din 08 iulie 1999 și în detrimentul dispozițiilor prevăzute de art. 148 din Codul de procedură civilă, în lipsa unui raport de expertiză emis în conformitate cu legislația în vigoare, au apreciat unilateral valoarea terenului litigios.

Mai mult ca atât, recurenta a remarcat faptul că prima instanță, din oficiu, fără a avea o acțiune reconvențională din partea Feodorei Mocanu și fără a dispune de acordul Agenției Relații Funciare și Cadastru, a dispus încasarea despăgubirii pentru expropriere, într-un quantum exagerat, modificând prin aceasta obiectul acțiunii.

Cu referire la prevederile art.434 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil menționează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Cahul din 02 decembrie 2021, a fost expediată participanților la proces la 27 decembrie 2021 (f.d.12, vol.II), însă date cu privire recepționarea actului judecătoresc, nu au fost constatate.

Astfel, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului, consideră că recursul depus de Ministerul Finanțelor al RM, la 24 ianuarie 2022, este în termen.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Finanțelor al RM este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentei este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/aceor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel și prima instanță, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în recursul declarat de Ministerul Finanțelor al RM.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Finanțelor al RM.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas